

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 8
2023

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 8

Рівне, 2023

часто. Також ми з'ясували, що негативне самосприйняття позитивно корелює із часом, який жінка проводить в мережі.

Проведений аналіз між методиками показав позитивну кореляцію між рівнем самосприйняття жінок згідно методики «Профіль самосприйняття для дорослих» та негативним самосприйняттям після користування соцмережею згідно результатів авторського опитувальника. Кореляція склала 0,31 - для професійної компетентності, 0,47 - для зовнішнього вигляду, 0,55 - для самооцінки. Кореляційний аналіз проведений в програмному забезпеченні MS Excel, де кореляція +1 вказує на ідеальну позитивну кореляцію. Отже, на те, наскільки негативно жінка сприймає себе в контексті соцмережі впливає її вихідний рівень самосприйняття та самооцінки.

За результатами дослідження робимо висновок про те, що самосприйняття жінок молодого віку має взаємозв'язок із використанням соціальних мереж, а саме використання соціальних мереж має негативний вплив на самосприйняття жінок молодого віку.

Висновки. Оскільки самосприйняття є важливим рушієм успіху в житті людини важливо дбати про цей психологічний аспект. Багато з нас зараз являються користувачами соцмереж, а отже процес соціального порівняння є значно ширшим. Так як самосприйняття є динамічним процесом та може змінюватись в залежності від обставин, а соцмережі вже стали частиною нашого життя, необхідно враховувати який вплив несуть соціальні медіа. У даному дослідженні ми дійшли висновку, що соціальна мережа Instagram все ж негативно впливає на самосприйняття, однак важливим є те наскільки високий рівень сприйняття себе є наявний у людини загалом.

Список використаних джерел

1. Bem, D. J. (1967). Self-perception: An alternative interpretation of cognitive dissonance phenomena. *Psychological Review*, 74(3), 185. URL: <https://doi.org/10.1037/h0024835>
2. Robak R. Self-Definition in Psychotherapy: Is it Time to Revisit Self-Perception Theory? URL: http://www.communicationcache.com/uploads/1/0/8/8/10887248/self-definition_in_psychotherapy- is_it_time_to_revisit_self-perception_theory.pdf
3. Taylor B., Shelley E., Brown, Jonathon D. Illusion and well-being: A social psychological perspective on mental health. *Psychological Bulletin*, Vol 103(2), Mar 1988, 201. URL: <https://psycnet.apa.org/buy/1988-16903-001>

УДК 373.2:316.772.3

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Павловська Катерина, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 2 курс, РДГУ

Науковий керівник: Джеджер К.В., канд. пед. наук, доцент

Постановка проблеми. В умовах зростаючої ролі спілкування дошкільна освіта покликана виконувати важливу функцію щодо забезпечення комунікативного розвитку дітей дошкільного віку. Це завдання набуває особливого значення на її останньому (передшкільному) етапі, коли діти оволодівають необхідними рівнем готовності до навчання у школі: зокрема набувають умінь ефективно спілкуватись, виражати свої думки і почуття та розуміти інших людей, вдосконалюють своє мовлення та комунікативну поведінку. Такий досвід допомагає їм успішно адаптуватись до шкільного середовища, встановлювати позитивні стосунки з однолітками та дорослими, а також брати активну участь в освітньому процесі.

Мета дослідження полягає у висвітленні особливостей комунікативного розвитку дітей старшого дошкільного віку та визначенні факторів, що впливають на цей процес.

Виклад основного матеріалу дослідження. Комунікативний (комунікативно-мовленнєвий) розвиток є одним з важливих аспектів розвитку дитини старшого дошкільного віку. Як стверджує Т. Піроженко, комунікативно-мовленнєвий розвиток є сукупністю

істотних властивостей і ознак, що «забезпечують дитині можливість самовираження у всіх поєднаних з комунікацією видах діяльності (предметно-практичній, ігровій, пізнавальній)» [5].

Характеризуючи спілкування старших дошкільників з однолітками, О. Смирнова, зазначає, що комунікативні контакти дітей старшого дошкільного віку реалізуються переважно у ситуативно-діловій та позаситуативній формах [3].

Ситуативно-ділова форма спілкування складається приблизно до чотирьох років і залишається найбільш типовою для шестирічного віку. Головним змістом спілкування дітей у середині дошкільного віку стає ділове співробітництво в ігровій діяльності (передусім у сюжетно-рольовій грі), яка стає колективною. Воно реалізується у двох основних аспектах: по-перше, як спілкування персонажів з приводу відносин, які розігруються у грі; по-друге, як спілкування виконавців ігрових ролей з приводу відносин між ними (придумування сюжету, розподіл ролей, корекція ігрових подій тощо). Тобто зазначена форма характеризується поєднанням (переплетінням) цих двох видів відносин (ігрових, всередині гри та реальних, з приводу гри), що надає спілкуванню важливого значення і виокремлює його з-поміж інших видів діяльності дітей. Таким чином, спілкування стає засобом налагодження ділового співробітництва задля спільної справи, що вимагає від його учасників узгодження дій для реалізації ігрового процесу [3].

Водночас окремі діти старшого дошкільного віку використовують позаситуативно-ділову форму спілкування. Спілкування дошкільників у цій формі визначається прагненням до співпраці і співтворчості з іншими у грі, вищим ступенем умовності і схематичності, узгодженістю дій з урахуванням інтересів її учасників. Завдяки досвіду попередніх спільних ігор у старших дошкільників формуються відносно стабільні відносини з однолітками, які набувають ознак симпатії і дружби, супроводжуються готовністю до підтримки і допомоги.

Зазначимо, що ця форма спілкування притаманна не всім дітям, проте проявляється як тенденція подальшого комунікативного розвитку.

Головним засобом спілкування дітей стає мовлення, проблематика якого стає дедалі більш ситуативною – темами розмов старших дошкільників стають явища, які виходять за межі ситуації «тут і тепер»: інші міста і країни, природа, минуле, майбутні плани тощо. Це спонукає до виявлення дитиною інтересу до співрозмовника (співрозмовників) та його внутрішнього світу, сприйняття інших як рівноцінних партнерів, бажання співпрацювати з ними [4].

Як стверджує В. Аверін, на етапі старшого дошкільного дитинства діти починають приділяти увагу людям та стосункам між ними. На цьому тлі важливою потребою дітей стає спілкування з однолітками і з дорослими. Останні, на їх думку, знають відповіді на всі проблеми і питання, тобто є джерелом знань і зразком ставлення до всього, що відбувається у житті та його оцінки з позицій добра і зла. Таким чином, спілкування з дорослими набуває не лише пізнавального, але й особистісного характеру (стає позаситуативно-особистісним), в якому має значення оцінка умінь та особистісних якостей дитини [1].

Це робить дітей чутливими стосовно ставлення до них з боку дорослих, виявлення ними розуміння, підтримки, співчуття. У зв'язку з цим позаситуативно-особистісне спілкування набуває чинника впливу на розвиток моральних якостей та нормативної поведінки старшого дошкільника, сприяє виробленню дитиною оцінки власної поведінки, що є основою для її свідомої регуляції. Відтак, як стверджує В. Аверін, головним етапом цього етапу комунікативного розвитку стає вироблення системи мотивів, які стають психологічним механізмом довільної поведінки дошкільнят, переорієнтації з афективного мотиву «хочу» на усвідомлений мотив «треба» [1].

Завдяки інтенсифікації морального розвитку та посиленню дії механізмів довільної регуляції діти старшого дошкільного віку оволодівають здатністю стримувати прояви бурхливих переживань (гніву, плачу, страху та ін.), спроможні до вияву турботи про інших людей, готові до дій і вчинків, які допомагають оточуючим уникнути хвилювання. Крім того, старші дошкільники оволодівають мовою почуттів і можуть використовувати та аналізувати такі повідомлення (жести, міміку, пантоміміку, інтонації тощо) [6].

Особливе значення для комунікативного розвитку старших дошкільників має розвиток усного мовлення та удосконалення спілкування. Для вирішення ігрових і пізнавальних завдань старші дошкільники починають активніше використовувати мову. Вони вчаться будувати речення, користуватися мовними засобами для вираження своїх потреб та бажань [2].

Комунікативний розвиток дітей на цьому етапі характеризується розширенням словникового запасу, розвитком навичок виразного мовлення, здатністю до адекватного сприйняття та розуміння мовних повідомлень, умінням ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми. Дошкільнята починають розуміти правила мовленнєвого етикету, сприймають настанови та інструкції, що є важливим для навчання в школі.

Висновки. Таким чином, комунікативний розвиток дітей старшого дошкільного віку визначається такими важливими особливостями, як:

- розширення сфери спілкування з дітьми та дорослими, що урізноманітнює комунікативні контакти;
- переорієнтація на позаситуативно-ділове, позаситуативно-пізнавальне та позаситуативно-особистісне спілкування, що утворює можливості для удосконалення комунікативного досвіду та регуляції комунікативної поведінки;
- розширення спектру комунікативних зв'язків (комунікація через спільну діяльність, зокрема гру), розвиток навичок спілкування у групі, що допомагає вдосконаленню міжособистісної взаємодії з оточуючими людьми (передусім – з іншими дітьми);
- удосконалення механізмів сприйняття інших людей (розвиток емпатії), що впливає на формування позитивного ставлення до них;
- розширення і вдосконалення спектру засобів комунікації: вербальних (збільшення словарного запасу (збагачення епітетами, синонімами), розвиток граматичної правильності та виразності мовлення) і невербальних (розвиток жестів, міміки, пантоміміки, можливостей використання голосу), що надає більшої виразності спілкуванню, дає змогу вдосконалити комунікативний процес.

Зазначені зміни у комунікативному розвитку старших дошкільників сприяють не лише підготовці до шкільного середовища, а й утворюють основу для подальшого успішного соціального становлення.

Список використаних джерел

1. Аверін В. А. Психологія дітей і підлітків. Київ : Ранок, 1998. 124 с.
2. Вікові особливості мовленнєвого розвитку дитини. URL: <http://www.logopedia.com.ua/batkam/v-kov-osoblivost-movlenn-vogorozvitku-ditini> (дата звернення: 12.11.2023).
3. Денисенко О. І. Розвиток навичок комунікабельності у дітей дошкільного віку. Черкаси : ЧОПОПП ОР, 2012. 32 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 424 с.
5. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дитини як фактор вибору стратегії міжособистісного спілкування. <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v4/i15/3.pdf> (дата звернення: 12.11.2023).
6. Психолого-педагогічні особливості дітей старшого дошкільного віку. Сайт для вихователів дитячих садків. URL: <https://vihovateli.com.ua/stati/1957-psikhologo-pedagogicheskie-osobennosti-detej-starshego-doshkolnogo-vozrasta.html> (дата звернення: 15.11.2023).

ЗМІСТ

Частина 1.

ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ

Андрюшина Світлана Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'я як необхідна умова гендерного виховання дітей дошкільного віку	3
Волощук Вікторія Дидактична гра як засіб формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку	5
Волощук Вікторія Педагогічні умови формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної гри	7
Гарбарчук Діана Підготовка дитини до навчання у школі як предмет наукового дослідження	10
Гвалдене Лариса Соціально-психологічний клімат у трудовому колективі.....	13
Горшковська Лілія Психологічні аспекти діяльності рекрутера ІТ сфери.....	15
Гузик Оксана, Широких Анастасія Організації корекційної роботи з дітьми із затримкою мовленнєвого розвитку	18
Дацюк Юлія Я-концепція підлітків патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільної освіти.....	21
Давидчук Олена Психологічні особливості врегулювання професійних конфліктів у діяльності психолога закладу дошкільної освіти.....	23
Дацюк Юлія Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільного віку	26
Дем'янюк Вікторія Організаційно-методичні засади психодіагностики особливостей формування емпатії у дітей молодшого шкільного віку	28
Дружиніна Інна Анатоліївна, Парчук Т. Сімейні цінності : сучасний погляд.....	31
Зіборов Людмила Корекція тривожності методами когнітивно-поведінкової терапії у родинах військовослужбовців	33
Ковалик Олександра Шляхи інтенсифікації англomовного освітнього простору в українській школі як вияв євроінтеграційних процесів.....	35
Копилова Олена Психологічний супровід відхилень нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку	38
Климчук Глона Діагностичний аспект вивчення особливостей емоційної студентів у період кризи	39

Краля Катерина Вимірювання самоефективності дорослих українців	42
Лициук Анастасія Особливості формування самооцінки в підлітковому віці	45
Малець Катерина, Широких Анастасія Застосування ігрових методів корекції мовлення дітей із фонетико-фенематичним недорозвинення мови.....	48
Машук Ольга, Широких Анастасія Економічні, екологічні та педагогічні аспекти національної самосвідомості та її формування	52
Мовчко Олег Неконструктивні аспекти копінг-стратегій у студентів в сучасних реаліях.....	54
Наумович Світлана Особливості само сприйняття жінок молодого віку у контексті використання соціальних мереж	57
Павловська Катерина Особливості комунікативного розвитку дітей старшого дошкільного віку	59
Подляшук Олеся Діагностичні засади вивчення психологічних особливостей емоційного вигорання педагогів	62
Попко Олександр Чинники емоційного вигорання у працівників органів внутрішніх справ.....	64
Савчук Валерія Поняття «Психологічне здоров'я особистості» у сучасному науковому осмисленні	66
Сербін О.В., Парашак С. Осмислення молоддю сучасності з позиції вічних цінностей у творі власного авторства «З партитури майдану».....	68
Степанський Ян, Безлюдна Валентина Молодіжні наративи у сфері інтимних стосунків	71
Тадєєв Гордій Психологічні особливості комунікативної культури фахівців торговельної сфери.....	73
Федяк Ольга Опанасюк Ірина Вплив стилю сімейного виховання на розвиток самооцінки підлітка	76
Шоцька Марина Арттерапія як метод гармонізації емоційного стану особистості	77

Частина 2.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)

Бондарчук Анна Фея та ворогуючі королівства	81
Демчинська Василина Казка про інструменти душі	82
Дець Юлія Як лисичка Лідочка перемогла свій страх	83

Лавор Софія Казка про Сонячний Промінчик. Відкрий своє сяйво	84
Манзирєва Яна Історія двох сестер. Казка про Асертивність і Конформізм.....	85
Мельник Анастасія Віра в перемогу	86
Несенчук Аліни Безпека у серцях.....	87
Сірман Вікторія Казка про маленького хлопчика у великому світі	88
Тітарчук Вікторія Захоплюючий шлях до Дружби: Психокорекційна казка про подолання самотності	89